

ELEKTRIČNA OTPORNOST PROVODNIKA

Goran Ivković, profesor fizike

U provodniku postoji suprostavljanje usmerenom kretanju slobodnih elektrona, slično otporu sredine. Ovo suprostavljanje je karakteristika svakog provodnika i zove se električna otpornost provodnika. Električna otpornost provodnika se označava sa R , a merna jedinica je Ω (om).

$$R = \frac{\rho \cdot l}{S}$$

R – električna otpornost provodnika (Ω) (om)

ρ – specifična otpornost provodnika (Ωm)
(karakteristika materijala)

l – dužina provodnika (m)

S – površina poprečnog preseka (m^2)

Materijal	Specifična otpornost ρ (Ωm)
Srebro	$1,6 \cdot 10^{-8}$
Bakar	$1,7 \cdot 10^{-8}$
Zlato	$2,4 \cdot 10^{-8}$
Aluminijum	$2,8 \cdot 10^{-8}$
Staklo	$1 \cdot 10^{12}$
Guma	$1 \cdot 10^{13}$

MERNE JEDINICE

$$R = \frac{\rho \cdot l}{S}$$

ρ – specifična otpornost provodnika (Ωm)
(karakteristika materijala)

R – električna otpornost provodnika (Ω) (om)

VEĆE	gigaom	$G \Omega$	$\cdot 10^9 \Omega$
	megaom	$M \Omega$	$\cdot 10^6 \Omega$
	kiloom	$k \Omega$	$\cdot 10^3 \Omega$
<hr/>		Ω	<hr/>
MANJE	miliom	$m \Omega$	$\cdot 10^{-3} \Omega$
	mikroom	$\mu \Omega$	$\cdot 10^{-6} \Omega$
	nanoom	$n \Omega$	$\cdot 10^{-9} \Omega$

l – dužina provodnika (m)

VEĆE	kilometar	km	$\cdot 10^3 m$
	<hr/>		m <hr/>
MANJE	decimetar	dm	$\cdot 10^{-1} m$
	centimetar	cm	$\cdot 10^{-2} m$
	milimetar	mm	$\cdot 10^{-3} m$

S – površina poprečnog preseka (m^2)

VEĆE	km^2	$\cdot 10^6 m^2$
	<hr/>	m^2 <hr/>
MANJE	dm^2	$\cdot 10^{-2} m^2$
	cm^2	$\cdot 10^{-4} m^2$
	mm^2	$\cdot 10^{-6} m^2$

RAD SA OBRASCEM

$$R = \frac{\rho \cdot l}{S}$$

$$R \cdot S = \rho \cdot l$$

$$S = \frac{\rho \cdot l}{R}$$

$$\rho = \frac{R \cdot S}{l}$$

$$l = \frac{R \cdot S}{\rho}$$

PRVI PRIMER

Kolika je električna otpornost bakarnog provodnika dužine 10 m i površine poprečnog preseka 2mm^2 ?
Specifična otpornost bakra je $1,7 \cdot 10^{-8}\Omega\text{m}$.

$$l = 10\text{m}$$

$$S = 2\text{mm}^2 = 2 \cdot 10^{-6}\text{m}^2$$

$$\rho = 1,7 \cdot 10^{-8}\Omega\text{m}$$

$$R = \frac{\rho \cdot l}{S}$$

$$R = \frac{1,7 \cdot 10^{-8}\Omega\text{m} \cdot 10\text{m}}{2 \cdot 10^{-6}\text{m}^2}$$

$$R = 1,7 \cdot 10 : 2 \cdot 10^{-8+6}\Omega$$

$$R = 8,5 \cdot 10^{-2}\Omega$$

DRUGI PRIMER

Kolika je specifična otpornost srebra ako je izmereno da srebrna nit površine poprečnog preseka $0,01\text{mm}^2$ i dužine 1km ima električnu otpornost $1600\ \Omega$?

$$S = 0,01\text{mm}^2 = 0,01 \cdot 10^{-6}\text{m}^2$$

$$l = 1\text{km} = 1 \cdot 10^3\text{m}$$

$$R = 1600\ \Omega$$

$$\rho = ?$$

$$R = \frac{\rho \cdot l}{S} \Rightarrow \rho = \frac{R \cdot S}{l}$$

$$\rho = \frac{R \cdot S}{l}$$

$$\rho = \frac{1600\ \Omega \cdot 0,01 \cdot 10^{-6}\text{m}^2}{1 \cdot 10^3\text{m}}$$

$$\rho = 1600 \cdot 0,01 : 1 \cdot 10^{-6-3}\ \Omega\text{m}$$

$$\rho = 16 \cdot 10^{-9}\ \Omega\text{m}$$

TREĆI PRIMER

Električna otpornost bakarnog provodnika dužine 15 km iznosi $25,5\Omega$. Kolika je površina njegovog poprečnog preseka? Specifična otpornost bakra je $1,7 \cdot 10^{-8}\Omega\text{m}$.

$$l = 15\text{km} = 15 \cdot 10^3\text{m}$$

$$R = 25,5\Omega$$

$$\rho = 1,7 \cdot 10^{-8}\Omega\text{m}$$

$$S = ?$$

$$R = \frac{\rho \cdot l}{S} \Rightarrow S = \frac{\rho \cdot l}{R}$$

$$S = \frac{\rho \cdot l}{R}$$

$$S = \frac{1,7 \cdot 10^{-8}\Omega\text{m} \cdot 15 \cdot 10^3\text{m}}{25,5\Omega}$$

$$S = 1,7 \cdot 15 : 25,5 \cdot 10^{-8+3}\text{m}^2$$

$$S = 1 \cdot 10^{-5}\text{m}^2$$

ČETVRTI PRIMER

Kolika je dužina provodnika od volframa ako je površina njegovog poprečnog preseka 11 mm^2 , pri čemu je nad njim izmerena električna otpornost $2 \text{ m}\Omega$? Specifična otpornost volframa je $5,5 \cdot 10^{-8} \Omega \text{ m}$.

$$S = 11 \text{ mm}^2 = 11 \cdot 10^{-6} \text{ m}^2$$

$$R = 2 \text{ m}\Omega = 2 \cdot 10^{-3} \Omega$$

$$\rho = 5,5 \cdot 10^{-8} \Omega \text{ m}$$

$$l = ?$$

$$R = \frac{\rho \cdot l}{S} \Rightarrow l = \frac{R \cdot S}{\rho}$$

$$l = \frac{R \cdot S}{\rho}$$

$$l = \frac{2 \cdot 10^{-3} \Omega \cdot 11 \cdot 10^{-6} \text{ m}^2}{5,5 \cdot 10^{-8} \Omega \text{ m}}$$

$$l = 2 \cdot 11 : 5,5 \cdot 10^{-3-6+8} \text{ m}$$

$$l = 4 \cdot 10^{-1} \text{ m} = 4 : 10 \text{ m} = 0,4 \text{ m}$$